

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ Π. ΑΛΠΙΤΣΗ
ΚΑΤΑΝΟΩ ΚΕΙΜΕΝΑ & ΕΚΘΕΤΩ ΤΙΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΜΟΥ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Σύμβολα

☑ Άσκηση κλειστού τύπου

🗑 Άσκηση ανοιχτού τύπου

📦 Άσκηση τράπεζας θεμάτων

👉 Σημαντική σημείωση

→ Βλέπε απάντηση στο βιβλίο: Σ. Π. Αλπίτση, *Περνώντας από τη θεωρία στην πράξη*
– *Νεοελληνική Γλώσσα & Λογοτεχνία Γ' Γενικού Λυκείου*, εκδόσεις αξία

Β΄ ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ
- Εμείς & Οι άλλοι -

1^ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Β.1. Ο έφηβος: πορεία προς την ενηλικίωση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ: σελ. 424-428

ΘΕΜΑ Α: σελ. 427

Επιλεγμένα αποσπάσματα σχετικά με το θέμα όπου εστιάζει η περίληψη:

- Οι νέοι πιστεύουν ότι ο κόσμος βελτιώνεται με κάθε γενιά που περνά
- Η νέα γενιά έχει μια πιο θετική και ανοιχτόμυαλη ματιά σε σχέση με τους μεγαλύτερους
- εμπιστεύονται περισσότερο την επιστήμη, τους διεθνείς θεσμούς και θεωρούν πιο πιθανή την παγκόσμια συνεργασία για την αντιμετώπιση σοβαρών ζητημάτων.
- οι νεότεροι είναι αυτοί που πιστεύουν περισσότερο ότι έχει βελτιωθεί η καθημερινότητα για τα παιδιά όλου του κόσμου, καθώς και η περίθαλψη, η παιδεία και η ασφάλεια, σε σχέση με τη γενιά των γονέων τους. «Καθώς γεννήθηκαν σε μια πιο ψηφιοποιημένη, αλληλένδετη και ποικιλόμορφη πραγματικότητα, οι νέοι βλέπουν τον κόσμο ως ένα καλύτερο μέρος για τα παιδιά από ό,τι όταν μεγάλωναν οι γονείς τους, πιο ασφαλή, με περισσότερα αγαθά, καλύτερη παιδεία, ευκαιρίες και ελπίδα για το μέλλον»
- «Οι νέοι είναι αποφασισμένοι να κάνουν τον κόσμο καλύτερο. Ανησυχούν για το μέλλον, αλλά βλέπουν τον εαυτό τους ως μέρος της λύσης»
- είναι «πολίτες όλου του κόσμου»
- Το 64% των παιδιών σε χώρες με χαμηλότερα εισοδήματα πιστεύουν ότι αυτά θα έχουν περισσότερα χρήματα από τους γονείς τους

🔗 Το κείμενο 1 ενημερώνει ότι σύμφωνα με τα πορίσματα της UNICEF οι αναβαθμισμένες συνθήκες ζωής καθιστούν αισιόδοξους τους σημερινούς νέους. Ειδικότερα, η επιστημονική πρόοδος, οι διεθνείς θεσμοί και η ελπίδα για οικουμενική συνεργασία στη σύγχρονη ψηφιοποιημένη πραγματικότητα διασφαλίζουν στα παιδιά όλου του κόσμου καλύτερη περίθαλψη και παιδεία. Συνεπώς, η διευθύντρια της Unicef, Ενριέτα Φόρε, υποστηρίζει ότι η κοσμοπολίτικη αντίληψη, ακόμη και των νέων στις φτωχές χώρες, ευνοεί μια αισιόδοξη στάση ζωής.

(70 λέξεις)

ΘΕΜΑ Β

Ερώτημα 1^ο : σελ. 427

✎ Χρειάζεται προσοχή στη λέξη «οπτική» που ουσιαστικά σημαίνει: από ποια σκοπιά εξετάζουν οι συγγραφείς το ζήτημα. Η οπτική του συγγραφέα υποδηλώνεται μέσα από σχόλια που κάνουν για το θέμα.

Κείμενο 1:

:

- εμπιστεύονται περισσότερο την επιστήμη, τους διεθνείς θεσμούς και θεωρούν πιο πιθανή την παγκόσμια συνεργασία για την αντιμετώπιση σοβαρών ζητημάτων. Ακόμα, οι νεότεροι είναι αυτοί που πιστεύουν περισσότερο ότι έχει βελτιωθεί η καθημερινότητα για τα παιδιά όλου του κόσμου, καθώς και η περίθαλψη, η παιδεία και η ασφάλεια, σε σχέση με τη γενιά των γονέων τους.

Κείμενο 2:

- Οι νέοι σήμερα αρχίζουν να χάνουν την αισιοδοξία τους.
- Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η «νεανική αισιοδοξία» δεν είναι μια τόσο βάσιμη θέση όσο υποθέτουμε, καθώς στην πραγματικότητα οι νεαροί ενήλικες επέδειξαν χαμηλότερα επίπεδα αισιοδοξίας από ό,τι τα άτομα μέσης ηλικίας.
- Καθώς μεγαλώνουμε, βιώνουμε ολοένα και περισσότερες εμπειρίες επιτυχίας, είτε στην καριέρα ή στην προσωπική ζωή μας. Είναι πιο πιθανό να γνωρίζουμε τι θέλουμε από τη ζωή και μπορεί επίσης να αισθανόμαστε ότι έχουμε τον έλεγχο του μέλλοντός μας και γι' αυτό και νιώθουμε περισσότερο αισιόδοξοι.

✎ Τα κείμενα 1 και 2 εξετάζουν την έννοια της αισιοδοξίας από διαφορετική οπτική γωνία. Πιο συγκεκριμένα, το κείμενο 1 αναδεικνύει κυρίως τα εξωτερικά αίτια που καθιστούν τους νέους αισιόδοξους, όπως την επιστημονική εξέλιξη και την «παγκόσμια συνεργασία για την αντιμετώπιση σοβαρών ζητημάτων», εξού και απολαμβάνουν περισσότερα κοινωνικά αγαθά («έχει βελτιωθεί η καθημερινότητα για τα παιδιά όλου του κόσμου, καθώς και η περίθαλψη, η παιδεία και η ασφάλεια, σε σχέση με τη γενιά των γονέων τους»). Στον αντίποδα, στο κείμενο 2 υποστηρίζεται ότι «Οι νέοι σήμερα αρχίζουν να χάνουν την αισιοδοξία τους» για εσωτερικούς-ψυχολογικούς λόγους («Καθώς μεγαλώνουμε, βιώνουμε ολοένα και περισσότερες εμπειρίες επιτυχίας, είτε στην καριέρα ή στην προσωπική ζωή μας»). Συνεπώς, τα κείμενα 1 και 2 διαφοροποιούνται στο ζήτημα της αισιοδοξίας των σύγχρονων νέων. (76 λέξεις)

Ερώτημα 2^ο : σελ. 427

α.

✎ Τα κείμενα 1 και 2 χρησιμοποιούν ως **τεκμήριο επιστημονικές έρευνες** που αποδεικνύουν όσα εισηγούνται για τον βαθμό αισιοδοξίας των σημερινών νέων. Πιο συγκεκριμένα, **στο κείμενο 1 αναφέρεται:** «Οι νέοι μπορεί να ανησυχούν

περισσότερο για την κλιματική αλλαγή, παρόλα αυτά είναι πιο αισιόδοξοι για το μέλλον, από ό,τι οι μεγαλύτεροί τους. Σε αυτό το συμπέρασμα κατέληξε μεγάλη έρευνα της Unicef, που ρώτησε χιλιάδες ανθρώπους σε 21 χώρες, ηλικίας 15-24 και άνω των 40» και **στο κείμενο 2**: «Σύμφωνα με μια νέα έρευνα που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό *Journal of Research and Personality*, η αισιοδοξία συνεχίζει να αναπτύσσεται και μετά την περίοδο της νιότης, ενώ αρχίζει να μειώνεται στο μεταγενέστερο στάδιο της ζωής». **Οι έρευνες αυτές είναι αξιόπιστα τεκμήρια**, γιατί το δείγμα στο οποίο στηρίχθηκαν είναι ικανοποιητικό, αλλά και επειδή ο φορέας που διενήργησε την έρευνα του κειμένου 1, UNICEF, είναι αξιόπιστος. Αντίστοιχα η έρευνα του κειμένου 2 δημοσιεύτηκε σε έγκριτο επιστημονικό έντυπο: «δημοσιεύτηκε στο περιοδικό *Journal of Research and Personality*».

β. σελ. 427

✎ Στο χωρίο **έχει χρησιμοποιηθεί πλάγιος λόγος**, ο οποίος μετά τη μετατροπή σε ευθύ μετατρέπεται ως εξής: **Η γενική διευθύντρια της Unicef, Ενριέτα Φόρε, μας τόνισε: «Η άρνηση των παιδιών και των νέων να δουν τον κόσμο με τα μάτια των μεγάλων είναι λόγος για να είμαστε αισιόδοξοι»**. Μετά τη μετατροπή του πλάγιου λόγου σε ευθύ **το ύφος αλλάζει κι από απρόσωπο-τυπικό γίνεται πιο οικείο και ζωντανό-παραστατικό**.

Ερώτημα 3^ο : σελ. 428

✎ «**Συνέλεξαν** δεδομένα...»: η συνοχή επιτυγχάνεται **γραμματικά** και, πιο συγκεκριμένα, **με έλλειψη**, καθώς εννοείται από την προηγούμενη περίοδο λόγου «η ομάδα», δηλαδή τα μέλη της, που είναι εκείνοι που διενήργησαν την έρευνα.

✎ «Η ομάδα, **επίσης**, εξέτασε...»: η συνοχή επιτυγχάνεται **γραμματικά** και, πιο συγκεκριμένα, **με σύζευξη**, καθώς η διαρθρωτική λέξη «Επίσης» **δηλώνει προσθήκη** μίας άλλης παραμέτρου που εξέτασε η ομάδα που διενήργησε την έρευνα.

✎ «**Στη συνέχεια**, η ομάδα μέτρησε...»: η συνοχή επιτυγχάνεται **γραμματικά** και, πιο συγκεκριμένα, **με σύζευξη**, καθώς η διαρθρωτική φράση «Στη συνέχεια» **δηλώνει σχέση χρονικής διαδοχής** από το ένα στάδιο της έρευνας στο επόμενο.

✎ «**ενώ** παρουσίασε απότομη μείωση σε...»: η συνοχή επιτυγχάνεται **γραμματικά** και, πιο συγκεκριμένα, **με σύζευξη**, καθώς η διαρθρωτική λέξη «ενώ» **δηλώνει αντίθεση** των αποτελεσμάτων που αφορούν στους ηλικιωμένους και στους νεαρούς ενήλικες.

✎ «**Αυτό το εύρημα** μπορεί ...»: η συνοχή επιτυγχάνεται **γραμματικά** και, πιο συγκεκριμένα, **με αναφορά**, καθώς η αντωνυμία «αυτό» αναφέρεται στο εύρημα που έχει προηγηθεί.

ΘΕΜΑ Γ: σελ. 428

✎ Το βασικό, κατά τη γνώμη μου, μήνυμα που μεταδίδει το κείμενο 3 είναι ότι οι άνθρωποι πρέπει να διεκδικούμε τα δικαιώματά μας, προκειμένου να ζήσουμε με αξιοπρέπεια. Το μήνυμα αυτό δηλώνεται εξ αρχής μέσω της **αποτρεπτικής προστακτικής σε β' ενικό πρόσωπο** «Άβουλος μη σταθείς στιγμή μπρος στις ζωής τη στράτα», με την οποία το ποιητικό υποκείμενο καταδικάζει την επανάπαυση και παρακινεί τον αποδέκτη του ποιήματος να ενεργοποιηθεί, ώστε να απολαύσει με ελεύθερη βούληση τα «όμορφα γηρατιά» και τα «γλυκά νιάτα». Στη συνέχεια, με το

σχήμα της αναδίπλωσης¹, «Τίποτα· τίποτα καλό σε σας δεν έχουν δώσει» δηλώνει έντονα την αγανάκτησή του για το γεγονός ότι οι συμπολίτες του δεν έχουν ευεργετηθεί από «σοφούς» και «παντογνώστες» και «μεγάλους». Με αυτή τη θλιβερή διαπίστωση δίνει στην ουσία αξία στον μέσο πολίτη, που δεν πρέπει να περιμένει έτοιμες λύσεις από δήθεν «μεσσίες» ή ισχυρούς, αλλά να πιστεύει στη δύναμή του και να διεκδικεί ο ίδιος με πράξεις «το καλό» που του αξίζει. Τέλος, το μήνυμα για την αναγκαιότητα των κοινωνικών αγώνων αισθητοποιείται με τρόπο συγκινητικό μέσω της **λυρικής οπτικο-κινητικής εικόνας** της ανθρωπότητας που «σπάει τα δεσμά» της και «συναδελφωμένη» απολαμβάνει τους «καρπούς της μάνας γης».

Προσωπικά, θεωρώ ότι το μήνυμα του ποιήματος είναι πολύ ουσιαστικό, γιατί στη ζωή δυστυχώς τίποτα δεν χαρίζεται στους πολλούς δίχως αγώνες για κοινωνική δικαιοσύνη και ελευθερία. Αυτό έχει αποδείξει η ιστορία και το ποίημα μας υπενθυμίζει αυτή τη σημαντική διαπίστωση, ώστε να μην επαναπαυόμαστε.

(199 λέξεις)

¹Εναλλακτικά μπορεί να αξιοποιηθούν άλλοι κειμενικοί δείκτες, όπως τα **ευθέα ρητορικά ερωτήματα**: «Ποιον περιμένετε να ρθει; Ποιον καρτεράτε να σας σώσει;» (πρόκειται για ρητορικά ερωτήματα, γιατί ουσιαστικά η απάντηση είναι προφανής: Μην περιμένετε, γιατί δεν υπάρχει κάποιος να σας σώσει») ή **το πολυσύνδετο σχήμα**: «όσοι σοφοί περάσανε και παντογνώστες και μεγάλοι».

→ **Εντόπισε τους παραπάνω κειμενικούς δείκτες στο βιβλίο: Σ. Π. Αλπίτση, Περνώντας από τη θεωρία στην πράξη – Νεοελληνική Γλώσσα & Λογοτεχνία Γ' Γενικού Λυκείου, εκδόσεις αξία**

→ **αποτρεπτική προστακτική σε β' ενικό πρόσωπο**: σελ. 234 & 237

→ **σχήμα της αναδίπλωσης**: σελ. 261

→ **λυρική οπτικο-κινητική εικόνα**: σελ. 255

→ **ευθύ ρητορικό ερώτημα**: σελ. 246

→ **πολυσύνδετο σχήμα**: σελ. 258

ΘΕΜΑ Δ : σελ. 428

Κείμενο επιχειρηματολογίας:

- Λογική απόδειξη του θέματος με ορθά επιχειρήματα (έγκυρα και αληθή).
- Κυριολεκτική γλώσσα και άλλες γλωσσικές επιλογές της επιχειρηματολογίας: εδώ θα χρησιμοποιήσουμε: ρητορικό ερώτημα, διαρθρωτικές λέξεις-φράσεις που δηλώνουν: αίτιο, αποτέλεσμα, αντίθεση, συμπέρασμα κ.τλ.
- Αναφορά στην αφορμή επαφής με το θέμα: Στο πλαίσιο του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας μελετήσατε κείμενα σχετικά με τους νέους και τη στάση τους απέναντι στο μέλλον.
- Αυστηρή οργάνωση.
- Ο προσωπικός τόνος είναι αναγκαίος, εφόσον πρόκειται για προσωπικό ερώτημα, στο οποίο πρέπει να απαντήσει ο πομπός.

σελ. 429: Κρατώ σημειώσεις από τα κείμενα αναφοράς που θα με βοηθήσουν να αποδείξω τις θέσεις μου και να εμπλουτίσω το περιεχόμενο του κειμένου που θα γράψω.

Κείμενο 1:

- ✓ χιλιάδες άνθρωποι ηλικίας 15-24 ετών, από 21 χώρες, θεωρούν ότι ο κόσμος έχει βελτιωθεί στη διάρκεια της δικής τους ζωής, ενώ εμπιστεύονται περισσότερο την επιστήμη και τους διεθνείς θεσμούς, από ό,τι οι μεγαλύτεροι. (αισιόδοξος-η)
- ✓ Οι νέοι μπορεί να ανησυχούν περισσότερο για την κλιματική αλλαγή (απαισιόδοξος-η)
- ✓ Οι νέοι πιστεύουν ότι ο κόσμος βελτιώνεται με κάθε γενιά που περνά. (αισιόδοξος-η)
- ✓ Η νέα γενιά έχει μια πιο θετική και ανοιχτόμυαλη ματιά σε σχέση με τους μεγαλύτερους (αισιόδοξος-η)
- ✓ μόλις το 17% εμπιστεύεται τα social media για πληροφορίες (απαισιόδοξος-η)
- ✓ εμπιστεύονται περισσότερο την επιστήμη, τους διεθνείς θεσμούς και θεωρούν πιο πιθανή την παγκόσμια συνεργασία για την αντιμετώπιση σοβαρών ζητημάτων. Ακόμα, οι νεότεροι είναι αυτοί που πιστεύουν περισσότερο ότι έχει βελτιωθεί η καθημερινότητα για τα παιδιά όλου του κόσμου, καθώς και η περίθαλψη, η παιδεία και η ασφάλεια, σε σχέση με τη γενιά των γονέων τους. (αισιόδοξος-η)
- ✓ «Καθώς γεννήθηκαν σε μια πιο ψηφιοποιημένη, αλληλένδετη και ποικιλόμορφη πραγματικότητα, οι νέοι βλέπουν τον κόσμο ως ένα καλύτερο μέρος για τα παιδιά από ό,τι όταν μεγάλωναν οι γονείς τους, πιο ασφαλή, με περισσότερα αγαθά, καλύτερη παιδεία, ευκαιρίες και ελπίδα για το μέλλον». (αισιόδοξος-η)
- ✓ «Ταυτόχρονα, βέβαια, οι νέοι αναφέρουν συχνότερα προβλήματα ψυχικής υγείας, ενώ –μέσα σε έναν ωκεανό παραπληροφόρησης– αναφέρουν ότι δεν εμπιστεύονται τις πηγές πληροφόρησης που χρησιμοποιούν». (απαισιόδοξος-η)
- ✓ «Οι νέοι είναι αποφασισμένοι να κάνουν τον κόσμο καλύτερο. Ανησυχούν για το μέλλον, αλλά βλέπουν τον εαυτό τους ως μέρος της λύσης», τόνισε. Το 39% των νέων δήλωσε ότι είναι «πολίτες όλου του κόσμου» και όχι μόνο της χώρας τους...» (αισιόδοξος-η)
- ✓ Όσο για τα μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζουν, από τα σημαντικότερα είναι τα βίντεο με βίαιο ή σεξουαλικό περιεχόμενο που είναι διαθέσιμα ανεξέλεγκτα στο διαδίκτυο, καθώς και το bullying». (απαισιόδοξος-η)
- ✓ Το 64% των παιδιών σε χώρες με χαμηλότερα εισοδήματα πιστεύουν ότι αυτά θα έχουν περισσότερα χρήματα από τους γονείς τους, ενώ το αντίθετο πιστεύουν οι νέοι σε χώρες με υψηλότερα εισοδήματα. (απαισιόδοξος-η)
- ✓ Επίσης, το 59% δήλωσε ότι δέχονται μεγαλύτερη πίεση να πετύχουν από ό,τι οι γονείς τους όταν ήταν στην ηλικία τους. (αισιόδοξος-η & απαισιόδοξος-η)

Κείμενο 2:

- ✓ Οι νέοι σήμερα αρχίζουν να χάνουν την αισιοδοξία τους. (απαισιόδοξος-η)
- ✓ Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η «νεανική αισιοδοξία» δεν είναι μια τόσο βάσιμη θέση όσο υποθέτουμε, καθώς στην πραγματικότητα οι νεαροί ενήλικες επέδειξαν χαμηλότερα επίπεδα αισιοδοξίας από ό,τι τα άτομα μέσης ηλικίας. (απαισιόδοξος-η)

✓ Καθώς μεγαλώνουμε, βιώνουμε ολοένα και περισσότερες εμπειρίες επιτυχίας, είτε στην καριέρα ή στην προσωπική ζωή μας. Είναι πιο πιθανό να γνωρίζουμε τι θέλουμε από τη ζωή και μπορεί επίσης να αισθανόμαστε ότι έχουμε τον έλεγχο του μέλλοντός μας και γι' αυτό και νιώθουμε περισσότερο αισιόδοξοι. (αισιόδοξος-η & απαισιόδοξος-η)

✎ Στο υπόδειγμα που ακολουθεί έχει χρησιμοποιηθεί πορτοκαλί γραφή σε σημεία που εμπνεύστηκε ο πομπός από τα κείμενα αναφοράς που μελέτησε. Επίσης, τα επιχειρήματα που μπορεί να χρησιμοποιήσει ο/η συγγραφέας και για τις δύο οπτικές μπορούν να εμπνευστούν από όσα μελέτησε στις σελίδες του βιβλίου (σελ. 32 & 33-35 & 416). Εφόσον στο 2ο Κριτήριο Αξιολόγησης το Δ αναφέρεται σε προβλήματα που απασχολούν τους νέους και, κατά συνέπεια, τους προκαλούν απαισιοδοξία, το ακόλουθο υπόδειγμα απάντησης δηλώνει μια αισιόδοξη στάση.

Ο διάλογος στην τάξη καθώς και τα κείμενα που μελετήσαμε σχετικά με το πώς οι σημερινές συνθήκες επηρεάζουν τη ζωή των νέων, ομολογώ ότι με βοήθησαν να βγάλω σημαντικά συμπεράσματα για το θέμα. Προσωπικά πιστεύω ότι οι νέοι έχουμε πολλούς λόγους να αισιοδοξούμε παρά τα όποια προβλήματα, καθώς **όσο οι γενιές περνούν ο κόσμος βελτιώνεται.**

Πολύ σημαντική παράμετρος αισιοδοξίας είναι η πρόοδος της επιστήμης. Τα αγαθά που εγγυάται στη ζωή μας αυτή η πρόοδος είναι αναρίθμητα. Πρωτίστως, **έχει βελτιωθεί η περίθαλψη και η υγεία του ανθρώπου,** εφόσον ολοένα ανακαλύπτονται νέες θεραπείες εμβόλια και φάρμακα για όλες τις ασθένειες που μέχρι πρότινος ταλαιπωρούσαν τον άνθρωπο και απειλούσαν τη ζωή του. Έπειτα, η πρόοδος της επιστήμης έφερε και τη ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας, η οποία ευνοεί τη διαμόρφωση ενός κλίματος κοσμοπολιτισμού. Κατ' αρχάς, εκσυγχρόνισε τα μέσα μεταφοράς και μας έδωσε τη δυνατότητα να ταξιδέψουμε και να γεμίσουμε εμπειρίες. **Ταυτόχρονα, η ψηφιοποίηση ευνοεί πολύ την επικοινωνία, ώστε είμαστε πια όχι απλώς πολίτες μίας χώρας, αλλά πολίτες του κόσμου και αυτή η νέα πραγματικότητα μας βοηθά να νιώσουμε πιο ασφαλείς,** εφόσον βελτιώνει την εικόνα που έχουμε για τους άλλους λαούς, οι οποίοι παύουν πια να είναι «ξένοι». Επομένως, **η νέα γενιά έχει μια πιο θετική και ανοιχτόμυαλη ματιά σε σχέση με τους μεγαλύτερους κι αυτή ευνοεί την παγκόσμια συνεργασία και ειρήνη.**

Από μία άλλη σκοπιά, προσωπικά είμαι αισιόδοξος για το μέλλον, γιατί η διάδοση της παιδείας σήμερα διαμορφώνει γενιές που σκέφτονται και ζουν καλύτερα. Αρχικά, η πνευματική καλλιέργεια, που πιο εύκολα πια επιτυγχάνει ένας νέος/μία νέα, ευνοεί τον επαγγελματικό μας προσανατολισμό, αλλά και υπόσχεται καλύτερες συνθήκες εργασίας χάρη στη διάδοση των γνώσεων και τη βελτίωση των τεχνικών μέσων που αξιοποιούνται. Συνακόλουθα, απολαμβάνουμε ένα καλύτερο βιοτικό επίπεδο. Μάλιστα ο άνθρωπος που δεν ανησυχεί για την επιβίωσή του, συνήθως στρέφεται και σε άλλους τρόπους που τον εξευγενίζουν, όπως η ψυχαγωγία μέσω της ενασχόλησης με τις τέχνες. Τέλος, οι άνθρωποι είμαστε πια ηθικά και κοινωνικά ευαισθητοποιημένοι. Όσο και αν μας αντιμετωπίζουν με καχυποψία οι μεγάλοι, προσωπικά θεωρώ ότι η γενιά μου απαιτεί ισότητα, αποδοχή, εξάλειψη των διαφορών, δικαιοσύνη, ίσως γιατί ανατραφήκαμε με αυτές τις ιδέες στο πλαίσιο της σύγχρονης παιδαγωγικής που έχει επιτύχει τον εκδημοκρατισμό στις σχέσεις των μελών της οικογένειας.

Συγκεφαλαιώνοντας, προβλήματα ασφαλώς υπάρχουν και όσο υπάρχουν άνθρωποι πάντα θα υπάρχουν, γιατί πολύ απλά είμαστε έλλογα όντα που δημιουργούμε και προβληματιζόμαστε για κάθε εξέλιξη. Όσο, όμως, υπάρχει αυτός ο προβληματισμός και η επινοητικότητα στον άνθρωπο, κρίνω πως δεν έχουμε κανέναν λόγο να απαισιοδοξούμε για αυτόν.

(410 λέξεις)

2^ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

B.1. Η νεανική αμφισβήτηση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ: σελ. 430-434

ΘΕΜΑ Α: σελ. 433

Επιλεγμένα αποσπάσματα σχετικά με το θέμα όπου εστιάζει η περίληψη:

- Όταν οι νέοι άνθρωποι παραπονιούνται πως δεν τους καταλαβαίνουν οι γονείς τους, αυτό που πραγματικά πρέπει να εννοούν...είναι η αδυναμία των γονιών να διακρίνουν τον ιδεαλισμό τους.
- ξεσπούν βίαια... γιατί αντιλαμβάνονται την ασυμφωνία ανάμεσα στα υψηλά κριτήρια, για τα οποία οι άνθρωποι μιλούν, και τα κριτήρια της δημόσιας και ιδιωτικής ζωής που πράγματι υπάρχουν.
- Πολλοί έφηβοι πιστεύουν ότι ο κόσμος μπορεί ν' αλλάξει σύμφωνα με τα ιδανικά της γενιάς τους· πιστεύουν πως η ανθρωπιά, η ελευθερία και η δικαιοσύνη είναι πιθανό να κυριαρχήσουν και ότι μπορεί να υπάρξει αντιστοιχία μεταξύ των ιδεαλιστικών συνθημάτων...και της πραγματικότητας.
- Μερικοί μπορεί να ονειρεύονται να δραπετεύσουν σ' έναν καλύτερο κόσμο...ανάμεσα σε ανθρώπους αδιάφθορους από τον υλισμό και τη συμβατικότητα.

 Στο απόσπασμα του κειμένου 1 ο συγγραφέας ερμηνεύει τα κίνητρα της νεανικής αμφισβήτησης που δεν γίνονται αντιληπτά από τους γονείς. Ειδικότερα, οι ιδεαλιστές νέοι ξεσπούν βίαια, γιατί διαπιστώνουν ότι τα ιδανικά που όλοι πρεσβεύουν δεν ισχύουν στην προσωπική και δημόσια ζωή. Μολαταύτα, οι έφηβοι θεωρούν ότι ο κόσμος μπορεί να βελτιωθεί, αν οι άνθρωποι πάψουν να είναι υλιστές και επαναπαυμένοι.

(59 λέξεις)

ΘΕΜΑ Β

Ερώτημα 1^ο : σελ. 433

Ο νέος με το ψευδώνυμο Α2002 ξεκινά από τον αρχικό ισχυρισμό ότι επέλεξε την ειδικότητα της μηχανολογίας στη Γ Λυκείου ΕΠΑΛ «με σκοπό να μάθει». Στη συνέχεια, μέσα από το συγκεκριμένο προσωπικό του βίωμα-παράδειγμα (ειδική διαπίστωση) αναπτύσσει το επιχειρήματό του, υποστηρίζοντας ότι, δεν έμαθε «απολύτως τίποτα, γιατί η ύλη που έχει αυτό το μάθημα, σύμφωνα με το υπουργείο, είναι παντελώς αδιάφορη». Αυτή η προσωπική του διαπίστωση στάθηκε η αιτία να αλλάξει προσανατολισμό και να στραφεί στην κομμωτική όπου δεν «χρησιμεύει το απολυτήριο λυκείου». Έτσι, καταλήγει επαγωγικά στο γενικό συμπέρασμα ότι «ΔΕΝ ΚΑΝΕΙ ΕΝΑ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΚΑΛΟ ΣΕ ΚΑΤΙ», συμβουλεύοντας όσους τον διαβάζουν να εγκαταλείψουν το σχολείο και να ακολουθήσουν τους στόχους τους. Εξετάζοντας αν

ο συλλογισμός του μαθητή διαθέτει ορθότητα, διαπιστώνουμε ότι αρχικά **δεν είναι έγκυρος, καθώς οι επιμέρους διαπιστώσεις του δεν συσχετίζονται λογικά**, αλλά η σκέψη του κάνει άλματα, αφού η ύλη του μαθήματος, που χαρακτηρίζεται από τον ίδιον «παντελώς αδιάφορη» **δεν είναι κύρια ούτε επαρκής αιτία που οδήγησε στο αποτέλεσμα** «δεν έμαθα απολύτως τίποτα». (Προφανώς η ανεπαρκής μελέτη είναι η κύρια αιτία). Έπειτα, **εξετάζοντας την αλήθεια** του συλλογισμού του, ο οποίος **στηρίζεται σε σχέση αιτίου-αποτελέσματος, αντιλαμβανόμαστε ότι η αιτία είναι απλώς χρονολογική-συμπτωματική και ότι υπεραπλουστεύεται**, αφού ο ομιλητής δεν αναφέρει τον πραγματικό λόγο που δεν απέδωσε στο σχολείο, αλλά και συσχετίζει τη φοίτηση σε αυτό με την άσκηση της κομμωτικής και της ειδικής επαγγελματικής επιλογής, ακυρώνοντας τον παιδαγωγικό/ηθικοπλαστικό του χαρακτήρα ή τις γενικές γνώσεις που προσφέρει. Επομένως, **ο συλλογισμός του είναι ένα μεμονωμένο εμπειρικό παράδειγμα, που δεν αιτιολογείται-αποδεικνύεται επαρκώς, δηλαδή δεν είναι ορθός**. Κατά συνέπεια, ουσιαστικά η σκέψη του Α2002 συνιστά παραλογισμό που οφείλεται σε λογικό σφάλμα του.

Ερώτημα 2^ο : σελ. 433

α.

✎ Παρά το γεγονός ότι το κείμενο 1 είναι ουσιαστικά απόσπασμα επιστημονικού συγγράμματος, στο συγκεκριμένο απόσπασμα δεν συναντάμε στοιχεία επιστημονικού ύφους. **Το ύφος του είναι απρόσωπο-ουδέτερο**, εφόσον χρησιμοποιούνται εκφραστικά μέσα όπως:

- ✓ **κυριαρχεί το γ' ρηματικό πρόσωπο**: «συναντούν μια ποικιλία αντιδράσεων... Μερικοί γονείς...έχασαν, μπορεί να μουντουρίζουν.. προσπαθούν να προσελκύσουν και να συγκεντρώσουν...» κ.τλ.
- ✓ **προσεγμένο αλλά κατανοητό λεξιλόγιο**: «Οι ριζοσπαστικές, μερικές φορές επαναστατικές, απόψεις...», «αντιλαμβάνονται την ασυμφωνία ανάμεσα στα υψηλά κριτήρια...και τα κριτήρια της δημόσιας και ιδιωτικής ζωής που πράγματι υπάρχουν» κ.τλ.
- ✓ **παρατακτική και υποτακτική σύνδεση**: «Μερικοί γονείς, αναπολώντας τον ιδεαλισμό που έχασαν, μπορεί να μουντουρίζουν κυνικά στους εαυτούς τους: «Περίμενε μέχρι να έχει υποθήκες να πληρώσει και να αποκτήσει οικογένεια».
- ✓ **κυριαρχεί η κυριολεκτική γλώσσα**: «Όταν οι νέοι άνθρωποι παραπονιούνται πως δεν τους καταλαβαίνουν οι γονείς τους, αυτό που πραγματικά πρέπει να εννοούν...», «Πολλοί έφηβοι πιστεύουν ότι ο κόσμος μπορεί ν' αλλάξει...» κ.τλ.

β. σελ. 433

✎ Γλωσσικές επιλογές που διαμορφώνουν το προφορικό-οικείο ύφος της ομιλίας του Α2002 είναι:

- ✓ **καθημερινό-κατανοητό λεξιλόγιο**: «κλείνω τα 18», «είναι όλα βλακείες», «Ωραία. Να ρωτήσω εγώ κάτι άλλο», «Για να μην τα πολυλογώ...» κ.τλ.
- ✓ **ευθύς λόγος**: «Καλησπέρα! Είμαι 17 ετών και...», «Θα σου απαντήσω εγώ: Όχι, δεν θα αλλάξει τίποτα απολύτως».

- ✓ **μικροπερίοδος λόγος:** «Ωραία. Να ρωτήσω εγώ κάτι άλλο», «Τίποτα παραπάνω» κ.τλ.
- ✓ **α' ενικό ρηματικό πρόσωπο:** «μπήκα στο φόρουμ», «θέλω να πω κι εγώ τη γνώμη μου» κ.τλ.
- ✓ **β' ενικό ρηματικό πρόσωπο:** «Πες ότι δεν το σταματάει κάποιος και κάθεται απλά μόνο για να πάρει το απολυτήριο. Πιστεύεις ότι θα αλλάξει κάτι;»
- ✓ **παρατακτική σύνδεση:** «είμαι μαθητής Γ Λυκείου ΕΠΑΛ και σαν ειδικότητα έχω τη μηχανολογία», «Θέλω να γίνω κουρέας και να ακολουθήσω αυτόν τον κλάδο» κ.τλ.

Ερώτημα 3^ο : σελ. 433

 Στην 1^η παρ. αναφέρεται η αρνητική αντιμετώπιση της νεανικής επαναστατικότητας-αμφισβήτησης από τους νέους και στη 2^η παρ. αιτιολογείται η αντίδραση των νέων σε αυτή με κύριο αυτό της απογοήτευσης από τον σύγχρονο κόσμο από τον οποίο απουσιάζουν τα υψηλά ιδανικά. Τέλος, η 2^η παρ. συνδέεται με την 3^η παρ. αντιθετικά, εφόσον περιγράφεται ο ανανεωμένος, καλύτερος κόσμος της αλλαγής που οι νέοι ονειρεύονται.

ΘΕΜΑ Γ: σελ. 434

 Το κεντρικό σκηνικό του ποιήματος, ο δρόμος, φαίνεται ν' αλλάζει μέσα στον χρόνο. Στην αρχή του ποιήματος ο δρόμος «γράφει τη δική του ιστορία». Η **οπτικο-κινητική εικόνα** των παιδιών να γράφουν στον τοίχο τη λέξη «ελευθερία» μας παραπέμπει σε μία ταραχώδη περίοδο αποστέρησης της ελευθερίας, εξού και τα ανθρωπιστικά ιδανικά γίνονται αίτημα των επαναστατημένων νέων που διαμαρτύρονται γράφοντας συνθήματα στον τοίχο. Στη συνέχεια, καθώς κυλά η ιστορία, η εικόνα του δρόμου αλλάζει και με το **σχήμα παρήχησης** (επαναλαμβάνεται το σύμφωνο π) δηλώνεται emphaticά το νέο διαφημιστικό σύνθημα που υποκατέστησε το παλιό: «εντός πωλούνται πάσης φύσεως υλικά». Ο δρόμος παραπέμπει πια σε μια γειτονιά καταναλωτικής ευημερίας («πωλούνται πάσης φύσεως υλικά»), όπου τα ιδανικά αποτελούν ρομαντική ανάμνηση και θεωρούνται κεκτημένα. Με το **ασύνδετο κλιμακωτό σχήμα**, «έπειτα γήπεδο, στοιχήματα, καυγά», αισθητοποιείται ότι οι νέοι δεν είναι πια αγωνιστές, αλλά φανατικοί οπαδοί των ποδοσφαιρικών ομάδων που συγκρούονται βίαια στα γήπεδα. Ο δρόμος δείχνει να παρακμάζει καθώς γίνεται πια πεδίο ανούσιων συγκρούσεων.

¹Προσωπικά, διαβάζοντας το ποίημα προβληματίστηκα πολύ, γιατί συνειδητοποίησα ότι η γενιά μου έχει ποικίλα πρόσωπα. Από τη μία πλευρά, νέοι επαναστάτες βγαίνουν στους δρόμους να διαμαρτυρηθούν για μια σειρά αντιλαϊκών μέτρων κι, από την άλλη, μία γενιά πλήρως επαναπαυμένη που ερίζει στους δρόμους δίχως ουσιαστικό αίτημα, καθώς συμμορίες παιδιών συγκρούονται βίαια από εμπάθεια και μόνο. Ακόμη χειρότερα, οι περισσότεροι, νομίζω, είμαστε επαναπαυμένοι, γιατί τα θεωρούμε όλα τα δεδομένα ή δεν έχουμε το θάρρος να αντιταχούμε. Η Ιστορία θα δείξει πιο μέρος της γενιάς μου θα επικρατήσει, καθορίζοντας με τη στάση του την πορεία του κόσμου.

(232 λέξεις)

¹Το προσωπικό σχόλιο στο β' μέρος της απάντησης έχει συνειδητά επισημυνθεί, ώστε να τονιστούν οι πολλές και διαφορετικές απαντήσεις που μπορούν να δοθούν αναφορικά με τη νεολαία.

→ Εντόπισε τους παραπάνω κειμενικούς δείκτες στο βιβλίο: Σ. Π. Αλπίτση, *Περνώντας από τη θεωρία στην πράξη – Νεοελληνική Γλώσσα & Λογοτεχνία Γ' Γενικού Λυκείου*, εκδόσεις αξία

→ λυρική οπτικο-κινητική εικόνα: σελ. 255

→ σχήμα παρήχησης: σελ. 258

→ ασύνδετο κλιμακωτό σχήμα: σελ. 258 & 18

ΘΕΜΑ Δ : σελ. 434

Επίσημη ομιλία στη Βουλή των Εφήβων σε απρόσωπο-επίσημο ύφος που αποτελεί ουσιαστικά κείμενο επιχειρηματολογίας που στοχεύει στην πειθώ του ακροατηρίου:

- **Εξωτερικά χαρακτηριστικά:** προσφωνήσεις, μετά τον επίλογο κάτω δεξιά ή αριστερά σημειώνεται η **επιφώνηση**. Στο κύριο σώμα του κειμένου μπορεί ο πομπός να απευθυνθεί με ενδιαμέσες προσφωνήσεις στο ακροατήριό του, ώστε να ενεργοποιήσει εκ νέου το ενδιαφέρον του.
- **Εσωτερικά γνωρίσματα περιεχομένου:** στον πρόλογο ενδείκνυται δήλωση σχετικά με την τιμητική συμμετοχή στη Βουλή των Εφήβων.
- Λογική απόδειξη του θέματος με ορθά επιχειρήματα (έγκυρα και αληθή) και τεκμήρια (ενδείκνυται η χρήση παραδειγμάτων στο Α' Σκέλος).
- Κυριολεκτική γλώσσα και άλλες γλωσσικές επιλογές της επιχειρηματολογίας: εδώ θα χρησιμοποιήσουμε: αποφαντικές προτάσεις με ρήματα σε έγκλιση οριστική για να δηλωθούν οι θέσεις του με βεβαιότητα (Α' Σκέλος), προτάσεις επιθυμίας με ρήματα σε έγκλιση υποτακτική για να δηλωθεί το χρέος (Β' Σκέλος).
- Γλωσσικές επιλογές που παραπέμπουν στα γνωρίσματα της πολιτικής ομιλίας, όπως ελεγχόμενος στόμφος (βραχυπερίοδος λόγος, επαναλήψεις κ.τλ) και στην επίκληση του συναισθήματος, ώστε να ευαισθητοποιηθεί το κοινό, ιδίως οι νέοι (έφηβοι βουλευτές, νεανικό ακροατήριο).
- Για την εκπροσώπηση της νέας γενιάς, καθώς και για την απάντηση στο Β' Σκέλος μπορεί να χρησιμοποιηθεί επιλεκτικά α' πληθυντικό. Κυρίαρχο πρόσωπο θα είναι το γ' πρόσωπο.

σελ. 435: Κρατώ σημειώσεις από τα κείμενα αναφοράς που θα με βοηθήσουν να αποδείξω τις θέσεις μου και να εμπλουτίσω το περιεχόμενο του κειμένου που θα γράψω.

Κείμενο 1:

- ✓ ιδεαλισμός (Β' Σκέλος)
- ✓ αντιλαμβάνονται την ασυμφωνία ανάμεσα στα υψηλά κριτήρια, για τα οποία οι άνθρωποι μιλούν, και τα κριτήρια της δημόσιας και ιδιωτικής ζωής που πράγματι υπάρχουν (Α' Σκέλος)
- ✓ πιστεύουν πως η ανθρωπιά, η ελευθερία και η δικαιοσύνη είναι πιθανό να κυριαρχήσουν (Β' Σκέλος)
- ✓ ονειρεύονται να δραπετεύσουν σ' έναν καλύτερο κόσμο μ' έναν ουτοπικό τρόπο ζωής, ανάμεσα σε ανθρώπους αδιάφθορους από τον υλισμό και τη συμβατικότητα. (Α' Σκέλος)

Κείμενο 2:

- ✓ Αυτά που λένε, ότι το σχολείο σου προσφέρει πολλά εκτός από τις υποτιθέμενες γνώσεις, είναι όλα βλακείες. (Α' Σκέλος)
- ✓ Για να μπει στη διαδικασία κάποιος να ρωτάει απόψεις για το αν είναι κακό να σταματήσει το σχολείο δείχνει ότι δεν έχει στόχους στη ζωή του ή ότι δεν βοηθάει το σχολείο για να φτάσει τους στόχους του. (Α' Σκέλος)
- ✓ Κάποια πράγματα –καλώς ή κακώς– τα καταλαβαίνουμε αφού «φύγουμε» από την κατάσταση στην οποία συμβαίνουν. (Β' Σκέλος)

 Στο υπόδειγμα που ακολουθεί έχει χρησιμοποιηθεί πορτοκαλί γραφή σε σημεία που εμπνεύστηκε ο πομπός από τα κείμενα αναφοράς που μελέτησε. Επίσης, τα επιχειρήματα που «έχτισε» ο/η συγγραφέας έχουν εμπλουτιστεί με τη βοήθεια του υλικού που μελέτησε στις σελίδες της ενότητας του βιβλίου (σελ. 416 & 417 & 420)

Σεβαστέ Πρόεδρε της
Βουλής των Εφήβων,
Αξιότιμοι έφηβοι βουλευτές,
Κυρίες και κύριοι,

Αισθάνομαι βαθιά συγκίνηση να σας απευθύνομαι από αυτό το βήμα της ελληνικής βουλής, που δίνει λόγο στους ανθρώπους της γενιάς μας, ώστε να εκφράσουμε τους προβληματισμούς και τα οράματά μας. Ασφαλώς, ο κόσμος μας δεν είναι «όμορφος κόσμος, ηθικός, αγγελικά πλασμένος», όπως τον φαντάστηκε ο εθνικός μας ποιητής, Διονύσιος Σολωμός. Οι νέοι έχουμε να αντιμετωπίσουμε πολλά προβλήματα που μας απασχολούν, εξού και αμφισβητούμε τον κόσμο που μας παραδόθηκε, διεκδικώντας έναν καλύτερο.

Είναι αλήθεια ότι δυστυχώς η κοινωνική ηθική και νοοτροπία, η εκπαίδευση, η πολιτική φαντάζουν σήμερα «θολό τοπίο». Αρχικά, παρατηρούμε έναν ηθικό εκφυλισμό της κοινωνίας, εφόσον οι άνθρωποι έχουν συμβιβαστεί με μία υλιστική

νοοτροπία κι έχουν καταλήξει υποκριτές, αριθίστες, ανταγωνιστικοί με τους συνανθρώπους τους. Αυτός ο εκφυλισμός αναμφισβήτητα έχει τις ρίζες του και στην εκπαίδευση που λαμβάνουμε. Πολλοί νέοι σήμερα αποφοιτούν από το σχολείο χωρίς να έχουν εκτιμήσει τη δύναμη της γνώσης, να έχουν αγαπήσει τα αγαθά της παιδείας, να έχουν καλλιεργηθεί ηθικά. Για αυτήν την αναποτελεσματικότητα του σημερινού σχολείου η νέα γενιά επιρρίπτει την ευθύνη κυρίως στην επίσημη πολιτεία, το κράτος, που φαίνεται ότι δεν φροντίζει για την ανανέωση του θεσμού, ώστε να διαμορφωθούν ώριμοι, σκεπτόμενοι κι υπεύθυνοι πολίτες. Επιπλέον, γινόμαστε καθημερινά μάρτυρες μιας πολιτικής διαφθοράς, διαβάζοντας συνεχώς για σκάνδαλα κακοδιοίκησης, ενώ η οικονομική πολιτική αποδεικνύεται ατελέσφορη, εξού και τα ποσοστά της φτώχειας, της ανεργίας, της υπογεννητικότητας αυξάνουν. Όλα αυτά, ασφαλώς, μας ανησυχούν.

Μολαταύτα, οι νέοι σήμερα, όπως και σε όλες τις εποχές, πιστεύουν πως η ανθρωπιά, η ελευθερία και η δικαιοσύνη είναι πιθανό να κυριαρχήσουν. Γι' αυτό και δεν σταματούν να αμφισβητούν τις παρούσες συνθήκες, οραματιζόμενοι έναν καλύτερο κόσμο. Αυτή, όμως, η αμφισβήτηση πρέπει να έχει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, προκειμένου να αποδειχθεί γόνιμη και να μας εξασφαλίσει μια καλύτερη ποιότητα ζωής. Πρωτίστως, εκείνος που αμφισβητεί πρέπει να είναι πλήρως ενημερωμένος-η για το θέμα, ώστε να έχει σφαιρική κι αντικειμενική άποψη για όσα ισχύουν. Έτσι, θα μπορέσει να κρίνει πιο ώριμα και με νηφαλιότητα πρόσωπα και καταστάσεις. Έπειτα, η ωριμότητα στη συμπεριφορά μας είναι εξίσου σημαντική. Η βία, ο φανατισμός, η ισχυρογνωμοσύνη δεν οδηγούν στην πρόοδο. Αντίθετα, προκαλούν σύγχυση και χάος. Επομένως, η γόνιμη αμφισβήτηση προϋποθέτει αγνές προθέσεις και λογικές προτάσεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων.

Οι νέοι είμαστε αναμφισβήτητα το μέλλον. Το μέλλον, όμως, στηρίζεται στο παρελθόν και το παρόν. Χρειάζεται, συνεπώς, να αναγνωρίσουμε το έργο των γενεών που προηγήθηκαν, δίχως να καταδικάζουμε απόλυτα τα πάντα και να αμφισβητήσουμε τα κακώς κείμενα με σύνεση, μετριοφροσύνη και δημιουργικές προτάσεις.

Σας ευχαριστώ!

(399 λέξεις)